

Garderen

*Darpsproat
uut Garder*

september 2010

VAN DE REDACTIE

Op de dag dat u dit fraaie en fel begeerde drukwerk in handen krijgt, loeit misschien 's avonds de wind al weer om de hoek van het huis. Nog even en dan zitten we weer aan de pepernoten. Het lijkt nog maar zo kort geleden dat de hele redactie als gast van beheerder Piet van Bentum een prachtige, door de zon overgoten en bijzondere avond doorbracht op de begraafplaats aan de Koningsweg. Het verslag van dit bezoek is van de hand van Peter van den Born. Daarin kunt u ook lezen waarom deze rustplaats tegenwoordig zo'n opmerkelijke naam heeft.

De voorzitter stelt u op de hoogte van de ontwikkelingen van plaatselijk belang in het afgelopen half jaar. Alles wat u niet in de krant en De Band kon lezen, vindt u in zijn bijdrage.

Verder is er weer terecht aandacht voor het Garderense verenigingsleven, of liever medeleven, en natuurlijk in de rubriek 't Fotohoekje een verrassing uit de digitale schoenendoos van Cees van Middendorp.

Toen we na een tweede beker koffie in het schuurtje van Piet tegen half tien weer buitenstonden, zweefde er een heteluchtballon geluidloos naar een onbekende bestemming, althans naar een veilige landingsplaats. Even later kwam er een einde aan de stilte, die vrijwel tijdens de hele duur van ons verblijf op deze speciale plek had geheerst, door de levendige klanken vanaf het terrein van het Midzomerfeest. Leven en dood lagen weer dichtbij elkaar.

Sommige mensen krijgen daarvan zelfs bijna dichterlijke neigingen: de seizoenen komen en gaan, de jaren gaan en komen niet terug. Geniet dus op uw eigen manier van de jaren die u nog voor de boeg hebt.

DJV

HALVERWEGE 2010

Voor u ligt de nieuwe uitgave van uw Darp sproat. Zoals altijd hebben we getracht u te informeren, wat er zo al gaat gebeuren in Garderen of wat al gebeurd is. Vele mensen zijn bij het wel en wee betrokken. Zij doen grote inspanningen om de leefbaarheid van Garderen te behouden of te vergroten. Als voorzitter van Plaatselijk Belang wil ik ieder, die zich voor Garderen inzet, van harte bedanken.

De dagen worden alweer langer, de natuur krijgt vele kleuren en er gebeurt veel in en om Garderen. Laten we ervan genieten. Lekker op een terras met een glaasje wijn of een lekker vruchtensapje.

Natuurlijk maken we weer de tussenbalans van onze activiteiten op. Laten we beginnen met:

Opening "Dr. Kruielstaete"
(zie kader).

OPENING VAN DE "DR. KRUIELSTAETE"

De officiële opening heeft op 18 juni plaats gevonden. De sprekers, dr. A. Peters, voorzitter van de stichting J.W. Bakkenes, en de directeur van de Woningbouwstichting Barneveld, de heer J. Meesters behandelden de opzet van de "Dr. Kruielstaete" en de geschiedenis, die hieraan vooraf ging. Vervolgens onthulde burgemeester Houben samen met wethouder A. Troost het schilderij van dr. Kruiel. Na de gebruikelijke toost gingen alle

genodigden (en dat waren er velen) naar buiten. Daar stonden de kinderen van de "Prins Bernhardschool" klaar met hun ballonnen. Toen deze waren opgelaten (en zelfs hier was een vergunning voor nodig...) kwam er voor velen een indrukwekkend moment. De directeur-eigenaar van het bouwbedrijf Bronkhorst had tijdens de oplevering van het gebouw aan de bewoners van het gebouw een jeu de boules toegezegd. Helaas kwam

Oud Milligense weg

Het lijkt wel of hier geen zegen op rust. De belofte van de wethouder, dat de weg voor de zomervakantie gerenoveerd zal zijn, wordt niet waargemaakt. Zonder verder overleg met ons is ergens in de burelen besloten om de werkzaamheden na de bouwvakvakantie te starten. Dat was niet de afspraak. Ter voorkoming van totale afsluiting van Garderen, vanwege de andere wegrenovaties, hebben we in het begin van 2010 aangedrongen om tijdig met de Oud Milligense weg te beginnen. U begrijpt dat wij niet blij waren toen wij van dit uitstel hoorden. De toezegging, dat deze werkzaamheden afgerond zullen zijn vóór de andere wegen aangepakt zullen worden, was de enige

troost voor ons. Voor alle zekerheid hebben we de nieuwe wethouder toch even van de voorgeschiedenis en van onze teleurstelling over de non-communicatie op de hoogte gebracht. Nu zullen we opletten dat niet gebeurt waar we vanaf het begin bang voor waren: de totale afsluiting van ons dorp.

De Hogesteeg, Bakkerstraat, Dorpsstraat en de Koningsweg

De voorbereidingen lopen voorspoedig. De samenwerking met de provincie Gelderland over inrichting en omleidingen zijn in goede sfeer verlopen. De lantaarns in het 30-kilometergebied worden omgewisseld en krijgen een meer dorps karakter.

OPENING VAN DE "DR. KRUIELSTAETE"

de bouwer, de heer Eep Bronkhorst kort na de oplevering te overlijden. De familie nam zijn belofte echter over en besloot deze baan alsnog te realiseren. Een plaquette herinnert aan deze prachtige geste. We gaan deze jeu de boules baan de "Eep baan" noemen. Alle

bewoners ontvingen van de Woningstichting een setje jeu de boules ballen. Vervolgens waren de kinderen aan de beurt: ze vertelden over hun actie om geld op te halen voor een bank rond een van de hier staande bomen en over daar in te hangen vogelhuisjes, zaken

Mevr. Schuiteman en Dhr. Berner.

We kijken uit naar het effect van ons overleg.

Een extraatje: er wordt bij de hotels "Groot Heideborgh" en "Overbosch" op de Hogesteeg een vluchtheuvel in het midden van de weg gemaakt. Zo kunnen de automobilisten makkelijker afslaan. De toegestane snelheid blijft 80 km/h. Wij denken, dat gedeputeerde Marijke van Haren geen zin had in een nieuwe discussie met Garderen over 60 of 80 km. Wij ook niet, trouwens.

Nieuwbouw

Op 1 juli wordt in de "Dr. Kruimelstaete" de definitieve en goedgekeurde plannen voor de Zuidrand aan de Garderense be-

volking getoond. Alles is nu in kannen en kruiken. Er komen 16 starterwoningen voor jongeren uit Garderen maar ook enkele ander types. Belangrijk voor Garderen dat er nieuwbouw komt en dat onze jongeren hier kunnen blijven wonen. De sfeerimpressie van de Zuidrand is die van een boerderij-idee. De meeste huizen zijn twee hoog, een enkele drie hoog, hier en daar huizen met steen als huid, andere weer met een houtuitstraling. Ook riet zal hier of daar als dakbedekking gebruikt worden. Het geheel vormt een mooie afsluiting van die kant van Garderen. We kunnen ons gelukkig prijzen dat een oud-Gardereen, Edward Zevenbergen, dit project bij het Bouwfonds behartigt.

die met dit geld gerealiseerd konden worden. Een fantastische actie, die de binding met de "Dr. Kruimelstaete" en de Garderense bevolking benadrukt.

Na het officiële gedeelte kon het hele complex bewonderd worden. Het was een drukte van jewelste. De schattingen van het aantal bezoekers lopen uit een van zeshonderdvijftig tot duizend personen. Ook hier waren het weer de vrijwilligers die alles verzorgden en perfect onder controle hadden. Het was een gedenkwaardige dag.

Natuurlijk is de stichting blij met zo veel bezoekers of sympathisanten. Het stichtingsbestuur zal er alles aan doen om de "Dr. Kruimelstaete" tot in lengte van jaren een rustpunt voor Garderen te laten zijn.

Natuurlijk is ook in de toekomst uw geldelijke ondersteuning gewenst. Er is daarvoor een aparte stichting opgezet. Deze heet: "De Vrienden van dr. Kruimel". Het is een ANBI stichting, wat betekent, dat de giften voor de belasting volledig aftrekbaar zijn. Het

Woonvisie tot 2030

U zult zeggen: dat duurt nog twintig jaar! Dat is juist, maar vergeet niet, hoe lang het duurt voor er een schop in de grond gaat. Daarom is het goed om nu al aan nieuwbouw te denken. Sommigen onder u zullen zeggen: maak maar een dorpsplan. In feite gaan we dat ook doen, maar dan op een efficiënte manier. Een dorpsvisie kost veel geld en tijd. Geld halen bij de overheid is niet meer zo vanzelfsprekend en tijd...? Laten we zelf onze schouders er onder zetten. Laten we eerst zelf nadenken en dan pas naar de overheid toegaan. Natuurlijk zullen we tussentijds met de gemeente afstemmen of we op de juiste weg zitten.

In de meeste dorpsplannen wordt ruim aandacht gegeven aan de wegen, verfraaiing en de leefbaarheid. Gezien het bovenstaande hebben we dat binnenkort gerealiseerd. Daarom willen we ons richten op woningbouw en met name op woningen voor de jongeren. Voor een evenwichtige bevolkingsopbouw en voor onze verenigingen zijn zij noodzakelijk. Daarom hebben we een aantal verenigingen en invloedrijke medebewoners uitgenodigd om mee te denken waar we uit- of inbreiding kunnen realiseren. We zullen een aantal varianten maken en deze aan de bevolking voorleggen. Uw inspraak en steun wordt op hoge prijs gesteld. U hoort nog van ons.

OPENING VAN DE "DR. KRUIELSTAETE"

stichtingsbestuur heeft een forse investering gedaan en heeft daarom uw financiële steun nodig. Op onze site www.drkruimelstichting.nl/vrienden.php kunt u alles lezen! Om het u echter gemakkelijker te maken volgt hier ook het rekeningnummer: 12 61 78 356 t.n.v. "De Vrienden van dr. Kruiemel" te Garderen.

Het schilderij van dr. Kruiemel

De openingshandeling van de "Dr. Kruiemelstaete" door de burgemeester en wethouder Troost gaf nog een leuk wetenswaardigheidje: het openingsteam had de beide heren uitgenodigd om het doek van het schilderij weg te halen om op deze manier het schilderij als cadeau van de gemeente aan de stichting te overhandigen. De burgemeester cor-

rigeerde ons door te zeggen, dat het doek "in bruikleen" wordt gegeven. Prima, dachten wij, het maakt ons niets uit. Echter, er zat een ander verhaal achter. Dat vertelde Janneke Seldenrijk ons. Toen dr. Kruiemel in 1976 overleed, was de gehele nalatenschap aan Garderen vermaakt. Janneke was in het huis van de dokter toen dit werd leeggehaald. Zij zag het schilderij aan de muur hangen en mocht dit, in goed overleg, meenemen. Janneke bewaarde het schilderij thuis, maar vond het beter om dit aan de gemeente in bewaring te geven. De gemeente heeft het prima bewaard, maar van wie is het schilderij nu? Van de gemeente? Of is het schilderij weer terug naar de eigenaar: de dr. Kruiemelstichting? Ach, echt belangrijk is het niet, maar meer een wetenswaardigheidje.

CH

Oude huizen in Garderen

Zoals bekend is zijn wij als Plaatselijk Belang alert om de sfeer van ons dorp te behouden en/of te versterken. De oudere huizen horen bij de sfeer van "op het platteland waar het leven goed is". Die sfeer moeten we behouden. Uw voorzitter is al een keer bij de gemeente geweest om hierover te praten. Gemakkelijk zal het niet worden, maar laten we het als een uitdaging zien. Wordt vervolgd.

De gletsjerkuil

Even uw geheugen oprispen: Die oude kuil aan de Ouwendorperweg, waar vroeger zeven eiken stonden. Een "onverlaat" heeft deze bomen 's nachts omgezaagd en weggehaald. De politie wilde

geen verbaal opmaken maar de plantsoendienst zou de affaire ter hand nemen. Herhaaldelijk hebben wij in onze twee- maandelijks gesprekken met de gemeente aangedrongen om dit voortvarend ter hand te nemen. Dat is ook gebeurd, maar door de dood van de eigenaar Wien van den Brink heeft het enige tijd stil gelegen. Na enige maanden gewacht te hebben hebben wij bij de gemeente aangedrongen om met de erfgenamen tot een akkoord te komen. Helaas is het daarna erg stil geworden...

Moet je een broedende kip niet storen of denkt men dat onze wens een stille dood zal sterven? Wij kunnen u beloven dat dit niet zal gebeuren. Wij blijven deze zaak nauwlettend volgen.

(foto's: Mich Buschman)

Zomermarkt

Heel terecht heeft de "Garderense Ondernemers Vereniging" gevraagd om zelf de zomermarkt te mogen realiseren. Natuurlijk heeft "Plaatselijk Belang" de organisatie hiervan uit handen gegeven. Van de geluiden, die wij tot nu toe hebben gehoord, gaat dit zeker goed komen. Laten we hopen op veel bezoekers en mooi weer.

De Oranjevereniging

Wat was het gezellig in ons dorp tijdens Koninginnedag. De foto's, die ik gezien heb, gaven een gemoedelijke sfeer weer. Er waren straten bij die een bijzondere inspanning hadden geleverd. Jammer dat we zo lang moeten wachten voor er weer z'n feest wordt georganiseerd! Of zal de troonswisseling ook een feest opleveren?

Traditiegetrouw verzorgt de Oranjevereniging ook de dodenherdenking op 4 mei. Het was mooi en indrukwekkend. Fijn dat ook groep acht van de "Prins Bernhardschool" meedeed met de bloemenlegging.

"TOG"

Met groot plezier zien we dat TOG uit het dal klimt. Ze hebben al weer drie concerten gepland. Wat was een echt dorpsgezicht: onze fanfare, zittend op het terras bij "De Bonte Koe" en daar een prachtig concert ten gehore te brengen. U kent mijn slogan: "op het platteland, waar het leven goed is". Dit beeld versterkt ons imago.

De Koepel

Onder het kopje: "Woonvisie tot 2030" krijgt "De Koepel" alle aandacht: Koepel, sport, TOG en de school zijn steeds weerkerende aandachtspunten. Wat we ook bedenken of welke visie we ook ontwikkelen, wij zullen u tijdig op de hoogte brengen. Wordt vervolgd, zullen we maar weer zeggen.

Ouderentocht

Wat was het goed georganiseerd: de vijftigste tocht. De eerste keer was in 1959 en kon slechts een keer niet doorgaan wegens de MKZ. Zoals altijd was de deelname gratis en volledig gesponsord door de plaatselijke middenstand.

Het getuigde van lef om de rondrit rondom Garderen te houden. Er waren vele opmerkingen te horen. Zoals: "nu woon ik al zo lang in Garderen, maar ik ben nu op plaatsen geweest, waar ik nog niet eerder ben geweest". Leuk dat Staatsbosbeheer bereid was om voor één keer de tocht ook door het bos te laten gaan. En wat leuk, die klompdans bij Camposing. En wat was het gezellig bij restaurant "Zondag". Er waren veel deelnemers, inclusief de chauffeurs waren er honderdveertien personen. Tijdens de koffiemaaltijd in de "Dr. Kruielstaete" werd er heel wat afgebabbeld. Ook TOG gaf traditiegetrouw een concert op het terras. Het werd bijzonder gewaardeerd dat wethouder B. Troost namens het college een kort toespraakje hield.

Kortom: "Garderen is een dorp, waar het goed toeven is".

CH

VERSLAG BEJAARDENTOCHT 2010

De vijftigste bejaardentocht is op de tweede woensdag van juni, woensdag 9 juni 2010, weer verreden. Deze keer zijn tijdens de tocht echt alle kanten van Garderen bekeken.

Als vanouds worden de deelnemers omstreeks half negen van huis gehaald. Om negen uur vertrekken de achtentwintig auto's van de Mazenhofstraat, uitgezwaaid door vele dorpsgenoten. Eerst gaat het naar de Koningsweg en de Dr. H.C. Bosstraat. De honderd elf inzittenden worden hier door de leerlingen en het personeel van de Prins Bernhard-school uitgezwaaid. Zelfgemaakte spandoeken zorgen voor versiering.

Via de Speulderweg en Houtdorp worden we naar Speuld gereden. Daar volgt een heen-en-terug rijden op het Lageveld, waar Autobedrijf Schouten in Speuld dit jaar 25 jaar bestaat. Op Staverden volgen diverse, voor de meesten onbekende, wegen. Hiervoor

was speciaal toestemming gevraagd en verkregen. Via de Allee en de Veenweg gaat het over de Oudedijk, het Uddelerveen, de Uddelermeerweg naar de Koningsweg in Garderen.

Bij "De Bonte Koe" stappen we uit en hier wordt de koffie gepresenteerd met de bekende krentenwegge.

Frits Huisman memoreert het overlijden van Eep Bronkhorst, die vele jaren de bejaardentocht heeft gesponsord. Na uitgerust te zijn wordt de tocht vervolgd. Nu gaat het via de Meervelderweg langs het kamp Nieuw Milligen naar de Amersfoortsestraat en vervolgens naar Kootwijk, door de bossen langs de Heetweg naar de Garderboekerweg en Essen. Van hier in de richting van Voorthuizen, over de Lange Zuiderweg, Brugveenseweg en de Welgelegenweg naar de Wolweg en tenslotte langs de Generaal-majoor Kootkazerne naar Gasterij "Zondag".

Na een welkomstdrankje krijgen we onze warme maaltijd. Ondertussen hebben zich ook Henk en Gerrie Kevelam bij de groep gevoegd.

Henk heeft in de beginjaren ruim elf jaar als lid in het comité meegedraaid om de reisjes te organiseren. In 1959 werd de bejaardentocht voor het eerst gehouden onder leiding van Jannes Waaijberg. Na het eten collecteren enkele dames voor de muziekvereniging "TOG" en voor de "Dr. Kruielstaete".

molen, bij "Camposing", thee drinken.

Het is een hele verrassing dat hier voor ons de Gorssele Boeren-dansers optreden! Gestoken in klederdracht van rond 1900 worden er verschillende volksdansjes opgevoerd waarbij we uitgebreid uitleg over de kleding krijgen. Van de mensen uit de omgeving van "Camposing" is voor dit optreden ook veel belangstelling.

Een hele verrassing als de negenen-negentig jarige mevrouw Adri Ruiters

Onder de maaltijd wordt Jaap van Middendorp door Frits Huisman naar voren geroepen. Al veertig jaar heeft hij, zonder problemen, de bejaarden rond gereden! Na het diner wordt de tocht voortgezet. Eerst in de richting van Voorthuizen maar spoedig gaan we rechtsaf de Zevenbergjesweg op, daarna via de Hunnenweg, de Harderwijker Karweg, langs Koudhoorn naar de 'Garderense Goudkust' en vervolgens over de Roeëkamperweg naar de Speulderbosweg en tenslotte naar het centrum van Garderen waar we bij de

Broere uit Wageningen door haar zoon bij "Camposing" wordt gebracht. Vele jaren heeft ze als lid van de "NBvP" en de "Ouderensoos" de activiteiten in Garderen bijgewoond. Na het optreden van de dansers uit Gorssel gaat mevrouw de Ruiters weer naar huis.

Op de thee volgt de laatste etappe. We rijden door de Garderense Eng via het Paleis, de Buurtstraat, Roeëkamperweg en Hooiweg naar de rotonde bij "Zondag" en verder naar Vossen en Hennep-

stede en vandaar weer richting Garderen waar in de "Dr. Kruijmelstaete" de broodmaaltijd wacht.

Na een drankje worden de tafels met verschillende soorten broodjes gereed gemaakt. Wil men een krokettje dan werd daar ook voor gezorgd.

Geurtje van der Slik overhandigt namens alle deelnemers de leden van het comité bloemen als dank voor alle werkzaamheden die ze voor deze prettige dag hebben verricht.

De deelnemers aan deze mooie tocht ontvangen een verslag van de tochten in de jaren 1959-2010. Na een inleiding van het comité door Betsie van Miltenburg, Koos Bronkhorst, Ditta Verhoef, Hennie en Frits Huisman volgt er een bijdrage van dhr. C.C. van Mourik. Vervolgens komt er een beschrijving van een twintigtal tochten voorzien van foto's. Dan vertelt Jaap van Middendorp, al veertig jaar chauffeur, over zijn ervaringen. Hetzelfde doet Aartje van Veldhoven na meer dan vijftwintig jaar collecteren en regelen.

Traditiegetrouw bedankt de heer Van Mourik het comité en alle personen, die voor deze mooie dag zorg hebben gedragen.

Namens het gemeentebestuur van Barneveld is wethouder Troost aanwezig. Jaap van Middendorp ontvangt van hem een boek met inscriptie. Inmiddels is buiten het mobiele stembureau gearriveerd. Ruim 60 personen maken hiervan gebruik.

Muziekvereniging "Tot Ons Genoegen" verzorgt vervolgens voor de "Dr. Kruijmelstaete" een optreden met prettig in het gehoor liggende muziek. Na het verklanken van de laatste noten bedankt Frits Huisman "TOG" en overhandigt namens de bejaarden de "Kruijmelstichting" en "TOG" ieder een bedrag van driehonderd vijfenzeventig euro. Ook alle chauffeurs worden bedankt voor het zich weer beschikbaar stellen.

Tijdens de receptie maakt Frits Huisman bekend dat hij met veel plezier de tochten heeft helpen regelen. Nu is voor hem echter het einde gekomen. Betsie van Miltenburg bedankt Frits Huisman en Koos Bronkhorst die beiden afscheid van het comité nemen.

Frits, Ditta, Betsie, Hennie en Koos.

Door heel veel inwoners van Garderen en omgeving wordt gebruik gemaakt van de aangeboden receptie. Het comité en alle deelnemers kunnen terugzien op een zeer geslaagde dag waarin men niet ver maar wel op heel veel plaatsen rond Garderen is geweest.

H.E.v.d.V.

KAAS, KEES, KEIS, KÈÈS EN TSIÏS

In de vorige "DARPSPROAT" heb ik geschreven over 'kees' en 'keis'. Kaas in Garderen heet kees en in Koudhoorn zeggen ze keis.

Nui Zevenbergen uit Garderen weet precies hoe ze in de gemeente Putten kaas noemen en heeft dat voor ons op papier gezet. Hier volgt zijn uitleg.

"In de gemeente Putten wordt zowel over kèès als keis gesproken met accentjes op de e [zie het Puttens Woordeboek].

Richting Huinen en Nijkerk zegt men: keis. In het centrum en richting Garderen spreekt men over: kèès.

Mijn moeder kwam uit Voorthuizen en sprak ook over keis en daar leerde je vroeger praten van. Het kan heel goed zijn dat de moeder van Ali Versteeg ook van de richting Huinen-Nijkerk komt, vandaar keis?

De Zevenbergens komen oorspronkelijk uit Putten en de Van de Hoorns [mijn grootmoeder] uit Koudhoorn. Zij zeggen allemaal: kèès !!!

Met vriendelijke groeten,

Nuij

[zo werd het vroeger geschreven met een lange ij]"

Bedankt voor je reactie, Nui, we zullen er rekening mee houden als we in Putten kaas kopen.

Overigens, van mijn Friese moeder heb ik geleerd dat kaas ook tsiis heet, maar ik weet niet of ze dat in Putten wel begrijpen. Daarom houd ik het maar bij het bovenstaande.

H.vd. B-R.

JUBILEUM OUDEREN

In 1970 werd er, naast het Comité voor de Bejaardentocht, een comité opgericht voor het houden van maandelijkse contactmiddagen voor bejaarden. Iedere maand verzorgt dit comité een gezellige middag voor de senioren van ons dorp. Het initiatief voor deze middagen werd veertig jaar geleden genomen door mw. W.C. Hylkema-de Hoop en zuster Van Appeldoorn. Door de jaren heen is er altijd een groep dames geweest die deze middagen verzorgde. Mw. J. Baauw-Boerman had jarenlang de leiding. Mw. E. v.d. Kolk-Bokhorst verzorgde lange tijd het secretariaat. Nu geeft Bea van Blotenburg leiding aan een enthousiaste groep dames. Er komt heel wat voor kijken om ieder jaar weer een aantrekkelijk programma aan te bieden.

Het Ouderencontact, zo wordt het nu genoemd, is bestemd voor alle Garderenen vanaf 55 jaar. Via de Stichting Welzijn Ouderen Barneveld [SWOB] steunt de Gemeente met een bescheiden subsidie.

CONTACT

De bijeenkomsten zijn elke derde woensdag van de maand van 14.00-16.00 uur en worden gehouden in De Kruiemelstaete. De bijeenkomsten zijn gericht op gezelligheid en contact tussen de senioren uit het dorp. Op het programma staat bijvoorbeeld : een spelletjesmiddag, dia's, een lezing, bingo, een kerstbijeenkomst en een uitje. Het afgelopen seizoen was er een kerstbijeenkomst in hotel Overbosch met een kerstprogramma, een kerstdiner en een cadeautje. Het jaarlijkse uitstapje met de bus ging naar Moeke Moren in Appeltern, een prachtig restaurant aan de Maas. Er was een rondrit met uitleg door de omgeving, een uitstekende warme maaltijd en een prachtige boottocht. Natuurlijk was er ook veel tijd om elkaar te spreken en er werd veel gelachen. Het was een heerlijke dag.

Aan het eind van het seizoen brachten de deelnemers aan het Ouderencontact een bezoek aan de Zandsculpturen in de Beeldentuin, op uitnodiging van de familie Van Ee. Dit was een heel geslaagd bezoek, iedereen genoot volop ! Het is dus zeer de moeite waard om mee te doen. Dat is zo al veertig jaar lang. Wij feliciteren Bea van Blotenburg met haar team met dit Veertigjarig Jubileum! Hopelijk gaan ze nog vele jaren door met hun werk.

H.v.d.B-R

DE ORANJEVERENIGING

Op miraculeuze wijze uit de dood herrezen!!!

Een goede tien jaar geleden verscheen in de lokale pers de oproep van het bestuur van de Oranjevereniging aan de leden om nog een keer bij elkaar te komen met als hoofd-agendapunt: de opheffing van de vereniging. Volgens het toenmalige bestuur was er geen enkele belangstelling meer voor hun activiteiten en daarbij... ze hadden er zelf ook totaal geen zin meer in.

Of er mensen waren die het stokje wilden overnemen en zo nee, of de aanwezige leden ermee akkoord gingen dat ze de vereniging dan maar zouden opheffen.

"Ik was er expres heengegaan om te zien of ik er wat aan zou kunnen doen en was daarbij best gemotiveerd om de schouders er weer eens onder te zetten en ik

gaf me spontaan op, samen met enkele anderen die later weer verdwenen, om een nieuw bestuur te vormen. Er was niemand die verwonderd opkeek dat mijn voorstel door de vergadering met liefde werd aanvaard! Het oude bestuur verdween en wij gingen met frisse moed aan de slag!"

De herrijzenis van de Oranjevereniging had dus niets met een wonder te maken maar alleen en uitsluitend met motivatie en inzet van een aantal dames en heren. De oude garde verdween van het toneel en de nieuwe nam het stokje over. En hoe...! Die groep werkers van het eerste uur bestond uit Willie Mulderij, Irene Burger, Rolf Sluis en Ruud Veldhuizen. De laatste drie zijn al weer verdwenen maar Willie stormt met onvermoeide ijver nog steeds door!!

Dit jaar bestond de op 12 juni 1945 opgerichte vereniging vijftig jaar en dit feit werd met een knallend feest herdacht! maar daarover later.

We zitten met z'n vijven om de tafel in de tuin bij Gert-Hein, de drie andere leden konden helaas niet komen. Vier buitengewoon enthousiaste bestuursleden en een redactielid van "Darpsproat". Voordat we begonnen te praten straalde het enthousiasme al van de gezichten af. Het

Van links naar rechts: Gert-Hein, Teus, Willie en Teun.

werd me al direct duidelijk dat dit een bestuur was dat liefde had voor de Oran-jevereniging en er alles aan deed om dat duidelijk te maken.

Al onze activiteiten zijn gericht op samenbinding van de Garderense bevolking.

Ons echte en enige hoofddoel is om activiteiten te ontplooiën die daarop zijn gericht. Ongeacht hoe oud je bent, ongeacht welke overtuiging je hebt en ongeacht je huidskleur of geslacht. En dat hun dat menens is blijkt zeer sterk uit het gesprek.

“We organiseren voor alle leeftijdsgroepen leuke activiteiten. Als je voor in het jaar begint dan is daar

- eieren zoeken op tweede paasdag (vooral voor de jongere Garderenen)
- koninginnedag op 30 april
- dodenherdenking op 4 mei
- dauwtrappen op hemelvaartsdag (met een gebakken eitje met spek halverwege de route!!)
- lampionoptocht (in de herfstvakantie voor de schooljeugd)

Lampionoptocht 1984.

“En er doen heel veel mensen aan mee!”, meldt een enthousiast bestuur. Aan het eierenzoeken zeker een driehonderd mensen en aan het dauwtrappen, dat toch 's morgens al om zes uur begint, ook nog eens een 150 man! Weet je wat ook fantastisch is, we kunnen altijd meer dan voldoende helpers krijgen om de zaak binnen goede lijnen te houden.”

Hoeveel leden hebben jullie eigenlijk?

“Ik denk dat we zo nu en dan wel eens de grootste vereniging van het dorp zouden kunnen zijn met een 330 tot 360 leden. Het schommelt wat, maar daaronder komen we niet. Daarbij moet je weten dat we geen individuele personen maar gezinnen als lid hebben! Het aantal mensen die op die manier bij onze vereniging zijn betrokken is dus veel groter!”

Voorzitter Gert-Hein raakt niet uitgesproken.

“En dan te denken dat ik er dit jaar mee stop! Snap je niet, hè? Maar ik heb er nu twee termijnen opzitten en dat vind ik genoeg. Je moet nooit proberen je stoel warm te houden maar maak op tijd ruimte voor anderen! We zorgen ervoor dat we als bestuur al een vervanger klaar hebben staan, zodat ledenvergaderingen vlot en gesmeerd kunnen verlopen. We zijn namelijk een vereniging en we leggen elk jaar rekening en verantwoording af aan onze leden. Dank zij dat aantal leden wordt voldoende contributie opgehaald, een 3000 euro, om al onze kosten te bestrijden en nog om een klein potje te maken voor toekomstige feest-

lijkheden. Verder krijgen we ook nog een subsidie van de gemeente Barneveld van zo'n 1096 euro. Voorlopig redden we ons wel!"

Het gesprek wordt nu eens door het ene en dan weer door het andere bestuurslid verder geholpen en ik vraag of ze nog contacten hebben met andere Oranjeverenigingen.

De Garderense Oranjevereniging is lid van de landelijke bond maar heeft daar verder geen contact mee. Hetzelfde geldt voor de regionale verenigingen.

Wat me trouwens wel verwondert is de mededeling dat ook met de plaatselijke school geen contact is. Nadat landelijk besloten is van de koninginnedag een vrije dag te maken hebben zowel het personeel als de kinderen vrij op die dag en dat bevordert de onderlinge samenwerking niet. Volgens mij een verkeerde zaak en een gemiste kans. Daarbij moet ik stellen dat het geen onwil van de kant van het bestuur van de Oranjevereniging is, dat wil wel maar de school geeft niet thuis. Jammer maar waar.

De samenwerking met de muziekvereniging "T.O.G." loopt prima! Waar ook maar nodig wordt 'tot aller genoegen' samen opgetreden! De verhouding met Plaatselijk Belang is ook best maar beide verenigingen hebben hun eigen deel van de plaatselijke belangenkoek en daar is de Oranjevereniging best tevreden mee. De een dient het plaatselijk belang en de ander de plaatselijke saamhorigheid en het bestuur vindt dat ze beiden op hun eigen terrein daar heel goed mee uit de voeten kunnen.

Koninginnedag 2010

We komen nog weer terug op de laatste koninginnedag.

Een ieder is heel tevreden over het verloop daarvan. Het weer had beter gekund maar de meeste regen viel onder de gezamenlijke maaltijd die in de kerkelijke tent werd gehouden en waaraan maar liefst tweehonderdvijftig mensen aan meededen. Aan de plaatselijke horeca was gevraagd wat typisch ouderwets eten te maken en dat was goed geregeld. 'Hete bliksem', alle soorten stampot en daarbij wat barretjes die voldoende drinken konden aansjouwen. De sfeer was fantastisch onder de rond driehonderdvijftig Garderense bezoekers die voor het merendeel gekleed waren in 'kleding van vroeger', een echt dorpsfeest! Kinderen genoten van het springkussen en de stoere mannen van de 'kopvan-jut'. Er waren zestien teams voor de zeskamp met in totaal honderdtwintig deelnemers! Bandjes zorgden voor lekkere 'jaren-vijftig' muziek, een disc jockey

vermaakte de menigte met een selectie van ouderwetse muziek en TV-Gelderland zorgde ervoor dat Garderen uit de vergetelheid werd gerukt en dat anderen ook van de feestelijkheden konden meegenieten.

Het bestuur blijft echter stellen dat het een Garderens feest is en dat daarom op Internet geen ruchtbaarheid wordt gegeven aan de plannen maar dat ieder in het dorp op de hoogte wordt gebracht door huis aan huis verspreide folders.

De toekomst

“Ons belangrijkste ideaal voor de toekomst is : lekker doorgaan!! Het gaat nu buitengewoon, we hebben er veel lol in en we zijn vast van plan dat zo te houden. Dat ons dat heilige ernst is moge wel blijken uit het feit dat we een filmer opdracht hebben gegeven om in ons

jubileumjaar 2010

‘Garderen-het-hele-jaar-door’

te gaan filmen. Het project loopt als een trein. Op deze manier krijg je een indruk van Garderen door alle seizoenen heen, van het dagelijks leven en hoe het dorp er in 2010 uitzag. Het leek ons een heel goed idee om toekomstige bewoners van ons dorp een blik in het verleden te gunnen. Elk jaar wordt het interessanter, moet je maar rekenen.”

Het bestuur bestaat uit:

Gert-Hein Kevelam
Willie Mulderij
Teus van Ommeren
Teun Bouw
Hettie Bronkhorst
Alice Teunissen
John Heimgartner

PvdB

Fuchsia's en meer...

VIJF VRAGEN AAN GERRIT EN RIEK HENDRIKSEN

Ieder jaar houden Gerrit en Riek Hendriksen "Open Tuin". Op 23 en 24 juli was het weer zover. Begunstigd door prachtig weer kwamen veel tuinliefhebbers naar de Oud Milligenseweg.

Bij de eerste aanblik van de tuin zijn de meeste mensen er stil van: wat een kleuren en een verscheidenheid! Daarna komen de vragen. De belangrijkste vragen hebben wij voor "Darpsproat" opgetekend.

Vraag 1: Kost het onderhoud van deze tuin veel tijd?

Gerrit: Jazeker daar gaat veel tijd in zitten. Elke dag alle dooie bloemen eruit halen en water geven, onkruid weghalen en zo zijn er nog wel wat klusjes.

Vraag 2: Als het zo heet is als de afgelopen dagen, geef je dan extra water?

De meeste mensen geven veel te veel water. Dan wordt het water niet snel opgenomen en begint als het ware te koken. Dat is heel slecht voor de plant. Gewoon één keer water geven zoals je altijd doet, dat is het beste.

Vraag 3: Hoe houd je al die bloemen vorstvrij in de winter?

Je kunt fuchsia's inkuilen en ook terugsnoeien en in een vorstvrije ruimte zetten. Hier gaan de

meeste planten de schuur in. Dat lukt heel goed, sommige planten heb ik al heel lang.

Vraag 4: Er zijn zoveel verschillende soorten, hoe kom je daar aan?

Er zijn in Nederland heel veel fuchsia-kwekers die steeds proberen nieuwe soorten te vinden. Die worden onderling geruild of verkocht. Het blijft een sport om steeds iets nieuws te vinden.

Vraag 5: Riek, ben jij ook druk met de fuchsia's?

Dat is niet mijn afdeling. Ik houdt me bezig met de streptocarpussen in allerlei kleuren. Deze hele muur hangt vol. Ook de geraniums zijn mijn hobby. En op dagen zoals vandaag vind ik het heel leuk om de bezoekers te ontvangen en uitleg te geven. Er is zoveel te vertellen over deze tuin, ook over de vogels rond het huis. Het is prachtig om te zien hoe de mensen genieten van de tuin. Ze komen, behalve uit Garderen, uit de wijde omgeving een bezoekje brengen. Dit jaar kwamen zo'n 200 mensen de tuin bekijken.

H.v.d.B-R

“CRAATSHOF”

Het is wel even wennen aan de nieuwe naam voor onze begraafplaats. Tot nu toe dacht je altijd aan T. van Zomeren, de milde schenker van de begraafplaats met het begraafhuisje uit 1871, wiens naam nog in de plaquette van het oude begraafhuisje staat vermeld. Lange tijd was door deze geweldige geste van een man met een vooruitziende blik ruimte verzekerd voor de Garderense bevolking om begraven te worden, maar toen een aantal jaren geleden Van de Craats zijn grond in de algemene verkoop zette twijfelde de kerkvoogdij van de Nederlands Hervormde Kerk geen ogenblik en kocht de tegen deze begraafplaats aanliggende grond onmiddellijk. Dankzij dit wijs besluit is er nu nog zeker tussen de dertig en de vijftig jaar ruimte om te begraven, aldus de beheerder van de begraafplaats Piet van Bentum.

Als redactie van “Darpsproat” hadden we een afspraak met Piet van Bentum en zo stonden we om zeven uur 's avonds tegen het hek aangeleund en lieten de prachtig nieuw beplante hoofdlaan op ons inwerken. Jonge bruine beuken omzomen deze met wit grind ingestrooide weg die van voor naar achter door de begraafplaats leidt. Het zijhek was geopend en we konden doorlopen naar het “Schuurtje”, het nieuwe begraafhuisje waar Piet voor ons de koffie had klaar

staan. Naar goeder gewoonte namen we eerst ‘een bakkie’ en volgden daarna Piet die ons een rondleiding over ‘zijn’ begraafplaats gaf. Zijn enthousiasme en betrokkenheid werkten aanstekelijk en de vragen en opmerkingen kwamen van de redactieleden.

Piet van Bentum werd in Telgt, gemeente Ermelo, geboren en verhuisde na zijn huwelijk later, met zijn vrouw Anja, naar Garderen. Tien jaar geleden, toen nog lid van de kerkvoogdij van Nederlands Hervormde Kerk solliciteerde hij naar het baantje van koster toen deze plaats open viel. Hij werd aangenomen, leverde zijn functie als lid van de kerkvoogdij in en werd koster en tevens beheerder van de begraafplaats. Anja werkt in de thuiszorg en Piet is een enthousiast beheerder. Dat laatste merkten we toen we bij hem in zijn gezellige “Schuurtje” zaten waar hij bij de koffie op ontbijtkoek tracteerde die uit de oven van het oude fornuis werd gevestigd. Boven het fornuis hangt een echt schilderij van een laantje bij de Oldenaller en verder wordt het schuurtje opge-

sierd met allerlei goed onderhouden en keurig weggeborgen en opgehangen benodigd gereedschap. Na de koffie kregen we eerst een rondleiding van Piet.

De huidige uitleg van de oude begraafplaats is door Piet in samenwerking met de kerkvoogdij opgesteld. De prachtige beukenlaan valt onmiddellijk op en gaat in de toekomst een fraaie doorkijk vormen. De oude coniferen zullen worden gerooid (te gevaarlijk geworden bij storm, zegt Piet met spijt in zijn stem) en op die plek worden, afhankelijk van het overleg met de kerkvoogdij, of beukenbomen of nieuwe coniferen geplant. Een groep van sfeerbepalende meerstammige coniferen staan op de lijst om te worden gespaard. Vlak bij deze groep bomen zie je veel oudere zerken waarvan de letters door Piet, Steven van Milgen, of door de familie, weer zijn overgeverfd. Hierdoor ziet het er allemaal heel goed onderhouden uit!

Een tijdje geleden kwam een vrouw op het kerkhof en vroeg Piet waar vroeger de kleine kinderen werden begraven. Ze kon geen herinnerings-plaquette noch paaltjes vinden. Omdat de paaltjes in het verleden van hout waren, dus niet weerbestendig, waren alle verdwenen en het deed de vrouw pijn dat ze niet kon zien waar haar kinderen eens waren begraven. Piet had hier begrip voor, zocht de plek waar kinderen waren neergelegd weer op en legde toen als markering een grasperkje aan. Het was vroeger de gewoonte kleine kinderen aan de rand van het kerk-

hof te begraven, vlak bij de heg waardoor de graven nu vaak onder de heg liggen. Naast het Servenmonument kan de plek nu goed worden onderscheiden.

Over gewoontes gesproken, in het verleden was het vaak de gewoonte overledenen met de voeten naar het oosten (richting het Sol) te begraven zodat soms de kist moest worden omgedraaid voordat deze in het graf werd neergelaten. Nog onlangs is dit een keer gebeurd, maar het is geen normale gang van zaken meer.

Wat ook erg is veranderd is het gebruik van houten zerken. Op het eerste gedeelte van het kerkhof is dit goed te zien. Slechts een enkele zerk overleefde de invloed van weer en wind en één zerk heeft Piet laten impregneren, bij wijze van proef, door beeldhouwer en restaurateur Gerard Overeem, om ze voor het nageslacht te bewaren. Bij het opknap-

pen van dat eerste gedeelte is de heide die daar groeide, tot spijt van Piet en van ons verdwenen.

Als er veel werk is wordt Piet bijgestaan door een aantal vrijwilligers zoals Steven van Milgen (al tien jaar vrijwilliger!) en Teus Heimgartner (elke woensdag van de partij).... Als de heggen moeten worden geknipt (en dat is een enorm werk!!) dan helpen ook vaak nog mensen van de kerk of mensen uit de buurt. Alle kleine knipafval en het herfstblad wordt eenmaal per jaar door een boer uit de buurt opgehaald en over het land gestrooid!

Piet vertelt verder dat de graven op deze begraafplaats nooit hoeven te worden geruimd. De begraafplaats is namelijk eigendom van de Garderense Hersteld Hervormde kerkvoogdij en er is nog meer dan ruimte genoeg om de komende dertig tot vijftig jaar te begraven, dit dank zij de aankoop van de kerkvoogdij van de aanpalende percelen. Wat niet meer kan is een plek voor een graf kopen, wel kan nog steeds een graf in het voren worden gereserveerd, maar de plek is niet meer vaststaand. Dit is besloten om niet overal open plekken te krijgen, dat staat slordig en is ook niet nodig.

We staan bij het Servenmonument en Piet vertelt dat nog een keer een grote herdenking, op de eerste zaterdag van oktober 2011, in samenwerking met de muziekvereniging "TOG" zal worden gehouden en daarna niet meer in deze omvang.

Nieuwsgierig geworden naar de tegels die bij het monument zijn neergelegd laat Piet het doel zien! Onder deze tegels zijn buizen in de grond geslagen om de vlaggen in te plaatsen. De tegels voorkomen dichtgroeien..... heel gewoon. Ook de plek waar eens de Serven zijn begraven heeft Piet weer opgezocht en kan precies aangeven waar dat heeft plaats gevonden.

Een stukje verderop zien we dat op sommige graven twee zerken staan. Een aan de voorkant en een aan de achterkant. Dit gebeurde, zegt Piet, om geld te besparen. Op deze manier hoefden mensen geen duur graf aan te schaffen en werd de naam toch bewaard! Zo kwamen er van twee verschillende families personen in één graf. Ook de smalle paden tussen de rijen waren nodig om zo goedkoop mogelijk te begraven en ook omdat het enige gereedschap dat nodig was om de grond te verplaatsen, de kruiwagen was en die gebruikte minder ruimte dan de huidige trekker!

We zijn ondertussen naar het eerste begraafhuisje met de plaquette gewandeld. Dit huisje is terecht op de gemeentelijke monumentenlijst gezet vanwege zijn historische waarde. Binnen heeft Piet een waar museum van oude gereedschappen ingericht! Van allerlei mensen krijg ik regelmatig niet meer te gebruiken landbouwgereedschappen, vertelt Piet. Ik vind het prachtig om die op deze manier voor ons nageslacht te bewaren. Trots laat hij horen dat hij de wer-

Steven van Milgen.

king van al dat spul nog haarfijn weet te omschrijven. Een museumpje op een begraafplaats, waar heb je dat nog? Het schetst duidelijk de sfeer van deze plek. Met liefde en toewijding wordt alles verzorgd en in stand gehouden.

Per jaar vinden er zo'n vijftientig tot dertig begrafenissen plaats en dat is de laatste dertig jaar niet veranderd, ondanks het veel grotere inwoneraantal van Garderen. Dit wordt veroorzaakt de heel veel lagere kindersterfte vergeleken met het verleden.

Bij een Garderense begrafenis hoort het luiden van de klok in de toren van de Hersteld Hervormde Kerk. Bij het overluiden heet dit 'overluiden' en bij het be-

graven 'uitluiden'. Voor een volwassene wordt een kwartier overluid, voor een kind tien minuten. Zijn er twee op dezelfde dag overleden dan wordt tweemaal na elkaar overluid maar wel met een tussenpoos van twee minuten. De tijd van het uitluiden is afhankelijk van de lengte van de begrafenisstoet en duurt daarom meestal van vijftien tot vijftientig minuten. Het klokluiden vindt altijd plaats behalve wanneer betrokkenen aangeven dat ze dit niet op prijs stellen. Voor het luiden worden geen kosten in rekening gebracht.

Tenslotte is in het 'Vernieuwd reglement, 2e druk' alles na te lezen wat wel en wat niet mogelijk is. Piet stelt het graag ter beschikking! We zijn ondertussen, het is al negen uur, weer aangekomen bij Piets "Schuurtje" waar we napraten. Het vermoeit noch verveelt Piet ook maar een ogenblik. Wat hem betreft hoeven we rond half tien nog niet te vertrekken, hij heeft nog alle tijd voor ons!!

Piet beëindigt zijn verhaal met een waar woord voor iedereen "**Bereid uw huis**". Dit geldt voor elk terrein van dit leven maar zeker op geestelijk gebied".

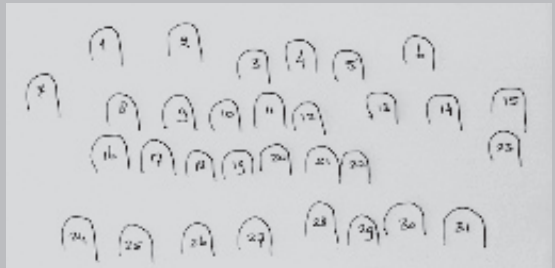
Voor ons zit het erop. We zijn allemaal onder de indruk van de mogelijkheden, van de toewijding en van de sfeer op de plek waar velen van ons eens terecht zullen komen, of zoals wij Garderenen dat zo mooi zeggen

"as we uut de tied bin"

PvdB

Veel mailtjes en belletjes zijn er binnengekomen op de foto in de vorige editie van "Darpsproat", zelfs vanuit Baarle Nassau waar Aalt Kraaijenhof woont, die op 15-jarige leeftijd vanuit Koudhoorn daar naar toe verhuisde.

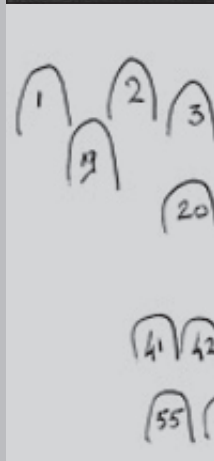
Prins Bernhardschool 1953 (6e klas)

1. Huib van Mourik	10. Hennie Schuiteman	21. Reinie van Voorst
2. Barend Wallet	11. Rita Schuiteman	22. Greetje van de Koot
3. Berend Boeve (Berend Botje)	12. Maartje Huisman	23. Meester De Greef
4. Gerrit Bronkhorst (van Hendrik)	13. Metje Blotenburg	24. Bertus Schuiteman
5. Wouter Bos	14. Marietje Schuiteman	25. Martien van Ee
6. Ab Zegers	15. Joop Ernsten	26. Gerard Kieviet
7. Ruth Zeissink	16. Heintje Boeve (van Steven)	27. Anton Stam
8. Rijk van Harten	17. Jansje van de Hul	28. Aalt van Middendorp
9. Jannie van Voorst	18. Maree Jose	29. Gerard Zevenbergen
	19. Marietje van Lagen	30. Aalt Kraaijenhof
	20. Mieke Jongboer	31. Henk Zevenbergen

'T Fotohoekje

Ditmaal ontving ik een foto van mijn buurvrouw Ineke van den Broek. Deze foto is gemaakt op het huwelijk van meester Van der Pol, groepsleerkracht van klas 5 indertijd. Datum en jaartal weten we helaas niet. Het gaat in ieder geval om klas 5 en waarschijnlijk klas 6.

1. Wim Mulder?
2. ?
3. ? Kieft
4. Liesbeth Anneys?
5. Geertje Bouwman
6. Jenny Berner
7. ?
8. Els Stuyvenberg
9. Els Busser
10. Juffrouw?
11. mevr. De Greef
12. juf TerHarmsel/Harmsen
13. ?
14. handwerkjuf?
15. ?
16. Johan van den Hoorn
17. meester Van de Vlist
18. meester Van Laar
19. meester De Greef
20. Henk Boeve
21. Aalt van Middendorp
22. ?
23. Evert van Blotenburg
- 24.
- 25.
26. Jan Selderijk
27. Joop de Wilde
28. Greetje Mulder?
29. Wijmie van de Brink
30. (dochter van een militair)
31. Aria Bakkenes
32. meester Geurt van de Pol
33. zijn bruid
34. Marjo Hoegen
35. Joke van den Hoorn
36. Peter van der Heyde
37. ?
38. Jan Dekker?
39. Cor (Cocky) de Bruin
40. Henry van de Pol?
41. Betsy Schut
42. Wil (Geurtje) van Middendorp
43. Yvonne Bronkhorst
44. Henny Borgers
45. Wijmie van de Brink?
46. Jenny de Ruiters
47. Elsa Groenheijde
48. bruidsjongen
49. bruidsmisje
50. Ineke van den Broek
51. Petra Selderijk
52. ?
53. Samuel Mustamu
54. Harry Zondag
55. Jenneke Hardeman
56. Evelien Bronkhorst
57. Heleen Bronkhorst
58. Willy Koning
59. ? Van den Brink
60. Evelien van Middendorp

- 61. Corrie Kevelam
- 62. Gerda Kevelam
- 63. Elna van der Meijde
- 64. Jannus Doppenberg
- 65.
- 66.
- 67. Pim Koning???
- 68.
- 69. Dick de Ruiter

Reacties gaarne aan Cees van Middendorp,
 Dr. H.C. Bosstraat 10, tel 0577-461401 of via
 e-mail: c.middendorp6@chello.nl.

Voor een kopie van de foto of van andere in deze
 editie geplaatste foto's kunt u ook bij mij terecht.
 De kosten zijn één euro.

DE VIERDAAGSE VAN NIJMEGEN 2010

In onze provincie worden ieder jaar diverse grote evenementen gehouden waar veel mensen van genieten of aan meedoen. Verreweg het grootste evenement is de Vierdaagse van Nijmegen. Deze wordt al gehouden vanaf 1908 en er doen duizenden mensen aan mee. Dat zijn niet alleen lopers maar ook heel veel vrijwilligers: blarenprikkers, controleurs, koks, muzikanten enz. Langs de routes wordt heel veel gedaan om het de lopers naar de zin te maken en te ondersteunen en al die toeschouwers langs het parcours zorgen voor een geweldige sfeer.

Sinds jaar en dag doen er ook Garderenen mee aan de Vierdaagse. We hebben er drie ontmoet op de dag van Groesbeek, dat is op de derde wandeldag. Op de beide voorgaande dagen was het heel warm geweest, zeer vermoeiend voor het wandellegioen. Op deze derde dag is het uitstekend wandelweer en iedereen geniet van de prachtige route die ondermeer voert over de Zevenheuvelenweg.

Wij zijn te gast bij boerderij 'Onder de Linde', net buiten Groesbeek gelegen. Hier wonen de oud-Nunspeters Haye Reitsma en Wilda Driessse. Traditiegetrouw is ook een ploeg van Radio Nunspeet aanwezig die een live uitzending verzorgt met veel muziek en interviews vanaf het parcours. Deze equipe bestaat

Bea Verhoef, Reinout van den Born en Heleen Bronkhorst.

uit een Nunspeter, Marcel Bonte en twee oud-Garderenen, Heleen Bronkhorst en Reinout van den Born. Zij vangen zoveel mogelijk lopers uit de streek op en laten hen vertellen over het wel en wee van de dag. Zo kan iedereen meeleven, want de uitzending wordt goed beluisterd op een groot deel van de Veluwe.

Op deze derde dag zijn er 37.500 wandelaars van start gegaan. Er mogen altijd 45.000 wandelaars meedoen. Op de eerste dag lieten al 5000 wandelaars het afweten en kwamen niet meer opdagen, dit ten koste van de wandelaars die uitgeloot werden en niet mee mochten doen. Dit lot trof ook de man van Bea Verhoef.

Zeven vierdaagses lang haalde en bracht hij Bea van en naar Nijmegen, nu had hij ook getraind om mee te lopen maar hij werd uitgeloot. Bea liep de tocht voor de achtste keer, in eigen tempo en vol goede moed. Ze was al heel vroeg in Groesbeek en genoot van het mooie weer en het publiek. Zonder problemen liep zij haar 4 x 40 km uit.

Frits de Ruiter.

Een uurtje later streek Frits de Ruiter neer op het grasveld van 'Onder De Linde'. Hij liep de Vierdaagse voor de 22ste keer. De eerste twee dagen vond hij het zwaar, het was erg warm. Op de derde dag ging het wat makkelijker. Maar ja, elke dag 50 km lopen is ook geen kleinigheid. Het probleem met de elektronische polsbandjes vond hij ook maar lastig. Dat kostte alleen maar tijd. Daarom was hij blij met de ouderwetse stempelkaart. Frits haalde ook zonder problemen de finish van de 4 x 50 km.

Jeanet de Bruin liep voor de eerste keer

Jeanet de Bruin.

de 40 km. Op de derde dag had zij last van blaren en het duurde lang voor zij aan de beurt was bij de blarenprikkers. Daarom had ze wat tijd verloren en moest gauw doorlopen. Ze haalde de eindstreep met glans en kreeg haar 'Vierdaagse Kruis' opgespeld.

Zo'n 50 Veluwe lopers meldden zich bij Radio Nunspeet en werden door Heleen en Reinout naar hun ervaringen gevraagd. Het thuisfront bleef zo ook goed op de hoogte.

Marcel zorgde voor vrolijke muziek en de toeschouwers moedigden de lopers geweldig aan. Dankzij al die vrijwilligers en het publiek is er een fantastische ambiance. Dat is belangrijk voor de deelnemers, dat helpt!

Want die wandelaars, dat zijn de helden, daar gaat het allemaal om. Daarom is het zo leuk dat onze Garderenen het zo goed doen. Frits, Bea en Jeanet: we zijn trots op jullie! Van harte gefeliciteerd!

H.v.d.B-R.

EEN HUIS MET EEN BIJZONDERE NAAM

Nog niet zo lang geleden is het huis "Puntdak", Putterweg 52, uitgebreid verbouwd. Op zekere dag kwam bij het verwijderen van timmerwerk aan de voorgevel een rijtje witte tegels te voorschijn, met daarop een heel andere huisnaam: "ElKaPeHa". Dat is ook nog eens wat anders dan "Welgelegen", "Torenzicht" of "De leste stuver". Veel lezers weten misschien niet wat deze afkorting betekent. We kunnen er natuurlijk een prijsvraag van maken, maar ik kan het verhaal achter de naam hier ook uit de doeken doen.

Lambertus Cornelis Kruithof

In 1925 werd bij de gemeente Barneveld vergunning gevraagd voor de bouw van een landhuis aan de Putterweg. De aanvrager was Lambertus Cornelis Kruithof, in 1891 geboren in Rotterdam. Hij trouwde in 1928 met de in Leeuwarden geboren Pietje Huitema. De beginletters van de voor- en achternamen van het echtpaar vormden samen de naam van het huis, dat ook als pension werd gebruikt.

Kruithof toonde zich flink betrokken bij het dorpsleven. Zo was hij in 1931 een van de initiatief-

nemers tot de oprichting van de VVV. Dat was waarschijnlijk deels uit eigen belang, want hij was immers pensionhouder. In hetzelfde jaar werd hij vermeld als bestuurslid van de jonge Vereniging voor Plaatselijk Belang.

Het huwelijksgeluk van Lambertus en Pietje duurde niet lang. Ze scheidden in 1934, maar bleven zakelijk aan elkaar gebonden. In de in 1936 verschenen "Gids voor Garderen en Omgeving" adverteerden ze als L.C. Kruithof-Huitema met "Frissche rustig gelegen slaapkamers. Aparte zitkamers. Aparte bediening. Badkamer. Groote tuin. Schaduwrijke zitjes. Eigen garage. Zeer gunstig gelegen OP de heide, BIJ Bosch. Electricch licht en stroomend water." Ze bleven tot hun vertrek uit het dorp, respectievelijk in 1937 en 1938, onder één dak wonen. De naam "ElKaPeHa" bleef gewoon bestaan, ondanks het voorbijgehuwelijk. Ook in 1939, bij de aanleg van het zogenaamde woningkaart-systeem, stond het huis bij de gemeente nog bekend onder deze naam. De nieuwe naam "Puntdak" zou dus van later datum moeten zijn. Tot zover het echtpaar Kruithof, maar er is nog meer te vertellen.

Nathan Noort

Begin maart van dit jaar kreeg Cees van Middendorp contact met mevrouw José Martin, medewerkster van het Herinne-

ringscentrum Kamp Westerbork. Zij had foto's gekregen van een mevrouw, die als kind in 1939 en 1940 had verbleven in "ElKaPeHa", dat toen werd gedreven door de joodse familie Noort. Verdere informatie ontbrak en mevrouw Martin vroeg of wij iets meer wisten over het pension en de bewoners.

Nathan Noort was de opvolger van Kruit-hof als pensionhouder. Hij was geboren in Groningen, maar afkomstig uit Den Haag toen hij op 16 november 1936 door de gemeente op het tegenwoordige adres Putterweg 52 werd ingeschreven. Hij was gehuwd met P.J.N. Wassenaar, zou tot 13 augustus 1945 in het huis blijven wonen en vertrok toen weer naar Den Haag, terwijl men in de familie van deze mevrouw altijd had gedacht dat hij was opgepakt en gedeporteerd..

Tijdens en kort na de oorlog hebben zeker tien personen in "Elkapeha" in pension gewoond.

Mevrouw Martin gaf deze gegevens door en als dank kregen we de beschikking over twee foto's van mevrouw Amelia Oosterveld. De foto's zijn genomen bij het pension. De heer Noort is de man met de bril (en het meeste haar) en Amelia het jongste meisje. Ook stuurde ze haar herinneringen aan haar vakanties in Garderen.

Wat stuurde u mij daar een interessante informatie over meneer en mevrouw Noort, want zo heb ik die mensen in mijn geheugen zitten. Wij gingen in dat pension met vakantie, in de jaren '39(?) en Pasen '40.

Die datum staat tenminste achterop de ene foto. Gezien de warme kleding die we droegen was het toen koud weer. Ik was toen 5 jaar. Waarschijnlijk heeft mijn vader gezegd: ga nu nog maar, want anders kan het niet meer. En hij had gelijk. Goddank hebben blijkbaar de Noorts de oorlog overleefd. Ik vond deze foto's bij het opruimen van de spullen van mijn moeder, die al jaren bij mij in de kast liggen. Ik heb leuke herinneringen aan die vakanties, we maakten fietstochtjes in de omgeving, ik zat dan bij meneer Noort op de stang en heb een duidelijke herinnering aan die schelpen(?)fietspaden. Ook leerde mijn moeder in Garderen ons af om bang te zijn voor onweer. We zaten dan voor het raam naar het onweer te kijken. Later, jaren '49, '50, '51 hadden kennissen in Amsterdam een zomeroptrekje aan de Doodeweg (eerst oude Amsterdamse tramwagon, later huisje), daar logeerde ik vaak; dan fietste ik uit Amsterdam en als ik langs het Puntdak kwam dacht ik altijd aan de Noorts en die langvervlogen vakanties. Ik zal er binnenkort nog eens langs fietsen. Ja, zo zie je maar. Bedankt voor uw reactie.

Ik ben wel benieuwd of zij het huis nog terug zal kennen. De witte slagboom met de naam "Puntdak", die de weg wees en versperde, is inmiddels verdwenen.

DJV

HET COMITÉ BEJAARDENTOCHT

De 111 deelnemers aan de Garderense Bejaardentocht op 9 juni hebben zich waarschijnlijk al lang van tevoren afgevraagd welk deel van het land deze keer zou worden bezocht. De bestemming zou ongetwijfeld heel bijzonder zijn, omdat de tocht voor de vijftigste keer werd verreden. De verrassing was dan ook groot toen bleek dat de colonne van 28 auto's niet ver van huis zou gaan. De tweede verrassing was dat er op bekend terrein nog veel onbekende plekjes en onbekende wegjes zijn te vinden. Enkele daarvan zijn doorgaans niet toegankelijk. Het gerucht doet de ronde dat een van de chauffeurs al in de omgeving van Speuld de weg kwijt was. Een van deelnemers zou zich zelfs hardop verwonderd hebben over het feit dat er 'hier' ook een "Bonte Koe" was. Dat klopte inderdaad want ook de middagmaaltijd en de koffie en thee werden in plaatselijke herca gebruikt. De zwerftocht door de eigen achtertuin eindigde in de "Dr. Kruiemelstaete", waar de broodmaaltijd werd gebruikt en de leden van het organiserend comité en jubilerend chauffeur Jaap

Intocht 1968.

van Middendorp in het zonnetje werden gezet. De 93-jarige heer C.C. van Mourik sprak namens de deelnemers een woord van dank.

De beginjaren

Dat een chauffeur de weg kwijtraakt is tegenwoordig wel iets bijzonders. Alle bestuurders krijgen namelijk voor het begin van de rit de te rijden route uitgereikt. Zo'n vijftig jaar geleden was dat wel anders. Reisleider Jannes Waaijberg schreef de opvolgende plaatsen op de achterkant van zijn eigen sigarendoos en de rest moest hem maar volgen. Meer inspraak en meer verkeersdrukte hebben aan deze manier van routeplanning een eind gemaakt.

In 1959 stond Waaijberg aan de wieg van wat een traditie zou worden voor de oudere inwoners van Garderen en Speuld. In het eerste comité hadden ook de heren Evert Tamboer, Gerrit Schuiteman, E. Schuur en Henk Kevelam en de dames Sielias en Van Mourik zitting. Waaijberg zou zich 26 jaar inzetten voor de bejaardentocht. Ook anderen zouden zich vele jaren met hart en ziel voor het goede doel inzetten. Jan van Veldhoven was vanaf 1964 tot kort voor zijn overlijden in 2000 actief. Zijn vrouw Aartje zat 25 jaar in de organisatie. Gert-Jan van Asselt was 15 jaar comitélid en deed 30 keer dienst als chauffeur.

Bejaardentocht 1983.

Vanaf 1962 nam burgemeester K. van Diepeningen regelmatig deel aan de tocht. Een van zijn opvolgers, C.W. Labree, was aanwezig bij de 25e editie en dook later bij verrassing wel eens op tijdens een maaltijd onderweg. Ook de echtgenotes van burgervaders toonden van tijd hun belangstelling. Die tijden zijn nu voorbij.

Het huidige comité

Dit jaar bestond het comité uit Frits en Hennie Huisman, Betsie van Miltenburg (al 27 jaar actief), Koos Bronkhorst en Ditta Verhoef. Betsie beheert de penningen en Koos het secretariaat. Ditta en Hennie zijn, oneerbiedig gezegd, "manusjes van alles". Frits was gedurende tien jaar voorzitter. Dit jaar houden hij en Koos ermee op.

Het werk van de comitéleden begint al vroeg in het jaar. Meestal ontstaan in januari de ideeën voor de route van de volgende tocht, die daarna tot rijpheid komen. Frits weet als ex-planner bij een transportbedrijf bijna in heel Nederland de weg, maar meestal wordt een

bestemming in oostelijke richting gezocht, om de grootste verkeersdrukte te vermijden en ook omdat de prijzen in de horeca daar sympathieker zijn dan in het westen. Bij het bedenken van de route gaat het erom om snelwegen zoveel mogelijk links te laten liggen en onbekende wegen te zoeken. Tegenwoordig wordt er ook dankbaar gebruik gemaakt van routeplanners. De route mag niet veel langer zijn dan zo'n 200 kilometer, anders komt er geen eind aan de dag. Er moeten geschikte restaurants voor de koffie, de warme maaltijd en de thee worden gevonden. Om onvrede bij de deelnemers te voorkomen moet er worden "voorgegeten".

Om andere problemen te voorkomen wordt er vijf keer "proefgereden", ook nog op de dag voorafgaand aan de grote gebeurtenis, maar soms krijgt men toch nog te maken met onverwachte werkzaamheden.

Collecte en sponsors

Aan de hele onderneming zijn natuurlijk wel kosten verbonden. Daarom wordt er sinds jaar en dag huis aan huis gecollecteerd. Vroeger gingen de heren Van Beekhuizen en Van Blotenburg bij feesten en partijen voor het goede doel met de pet rond. In de jaren '60 traden enkele keren elf-

V.l.n.r. (heren) Heimen Hooijer, Kees van Middendorp, Willem Zevenbergen, boswachters Mulder en van Mourik, Berend van Beekhuizen, Andries Hooijer, Henk Bronkhorst, Hendrik van de Kolk, Jan Huisman, meester de Greef, Wien Sielias, meester den Hoed met scheidsrechter Frits Huisman.

(dames) Hetty Zevenbergen, Lize de Greef, Nel Burger, Reinie van Voorst, Katrien de Graaf, Riekie van de Mast, Rina Boeve, Ali Koning, Inge Sielias, ? (Lichthoeve), Adrie Rietveld, Ankie Huisman, Rita Schuiteman

tallen van jonge dames en oudere heren tegen elkaar aan in een voetbalwedstrijd, waarbij de heren opvielen door voor voetballers ongebruikelijke kleding. De eerste van deze wedstrijden werd geleid door een heel jeugdige Frits Huisman. De toegangsgelden werden gebruikt om de kas van het comité aan te vullen. Daarnaast zijn er ongeveer tien vaste sponsors, vooral plaatselijke bedrijven.

Over het aantal deelnemers valt nooit te klagen. Voor alle zekerheid wordt er elk jaar een oproep geplaatst in de krant en ook tijdens de collecte wordt wel gevraagd of er belangstelling bestaat voor een geheel verzorgd dagje uit. Ook bestaat er nooit gebrek aan chauffeurs.

De reis

En dan is het weer de tweede woensdag van juni. De vrouwelijke comitéleden zijn verantwoordelijk voor de verdeling van de deelnemers over de auto's. Daarbij komt mensenkennis goed van pas. Het is een enkele keer voorgekomen dat iemand weigerde om de achterbank met een ander iemand te delen en vervolgens boos naar huis ging. Stipt op tijd worden de "bejaarden" opgehaald. Het schijnt een enkele keer te zijn voorgekomen dat een paar mensen dreigde te worden vergeten en dat is ook wel eens gebeurd bij een stopplaats. Maar gerekend over 50 jaar is dat aantal pech-

gevallen te verwaarlozen. Ook met de auto's zijn er, afgezien van een beetje blikshade, maar weinig problemen geweest. Toch zijn de comitésleden elk jaar weer blij met de goede afloop.

In de afgelopen 50 jaar zijn er natuurlijk talrijke kleurrijke deelnemers geweest. Een van was Gart van Peter uit Speuld. Hij werd thuis afgehaald door Frits Huisman, die zich erover verwonderde waarom Gart op die warme dag een warme winterjas bij zich had. Hij zou toch de hele dag warm en droog kunnen zitten? Zijn passagier liet zich niet van de wijs

brengen. De jas moest mee, want het weer kon zo maar omslaan. Omdat Gart bij de reisleader voorin de auto zat, was dit ook de voorste auto op de pont tussen Doornenburg en Pannerden. Hij zag daardoor bijna alleen maar water en stond grote angsten uit.

De 51e

Volgend jaar staat de 51e aflevering van de tocht op het programma. Ongetwijfeld zal de stoet dan weer iets verder van huis gaan. Koos en Frits zijn dan geen lid meer van het comité, maar ze zullen dan zeker geestdriftige opvolgers hebben gekregen.

DJV

SPREEKUR MAATSCHAPPELIJK WERK IN MEDISCH CENTRUM GARDEREN

Maatschappelijke Dienstverlening Veluwe (MD Veluwe) start met een inloopspreekuur in het nieuwe Medisch Centrum Garderen. Elke maandagochtend van 9.30 uur tot 10.30 kunnen inwoners van Garderen binnenlopen op het spreekuur of telefonisch contact opnemen.

De inwoners kunnen terecht met problemen op het gebied van relatie, echtscheiding, opvoeding, werk, inkomen, identiteit, verwerking, huiselijk geweld, etc. Ze kunnen zich direct bij MD Veluwe melden. De hulpverlening is kosteloos

en een doorverwijzing van een huisarts of andere hulpverleningsinstantie is niet nodig.

MD Veluwe is er voor cliënten van alle leeftijdsgroepen. De organisatie heeft een algemeen karakter, maar de medewerkers kunnen uitstekend aansluiten bij de levensovertuiging van de cliënt.

Het Medisch Centrum Garderen is gehuisvest aan Oud Milligenseweg 34. Er zijn veel verschillende disciplines aanwezig: zoals fysiotherapie, apotheek, praktijkverpleegkundigen, verloskundige, consultatiebureau, podotherapie, 1e lijnspsycholoog, oefentherapie Cesar, logopedie en diëtist.

*Bijna een eeuw gele'en
liep men door Garderen heen
omringd door hei en heg
langs Speuld en Putterweg
de schone Dorpsstraat in*

*In Smidse Leijenhorst
heeft menig wakkere borst
heet ijzer leren smeden
en sierwerk looft tot heden
hun kunst en vakmanswerk*

Garderen

*Nabij het witte huis
was Gaart de Sniejer thuis
die Zevenbergen heette
eens waste 't water aan
en uit zijn bed vandaan
moest hij toen pootje baden*

*Onder de dennenbomen
gingen veel paartjes dromen
en toekomstplannen smeden
schoolkinderen speelden daar
veel uren met elkaar
want 't dorp dat was van hen*

*Hoe anders het ooit was
Garderen bleef in de pas
en is zichzelf gebleven
ze blijft haar schoonheid geven
aan elk die van haar houdt . . .*

kabo

Colofon

**Darpsproat is een uitgave van
de Vereniging Plaatselijk Belang Garderen en Omgeving.**

Redactie:

Peter van den Born (pvandenborn@planet.nl)
Hennie van den Born-Reitsma (hennievandenborn@planet.nl)
Cees van Middendorp (c.middendorp6@chello.nl)
Dick Veldhuizen (d.veldhuizen5@chello.nl)
Henk van der Vlist (henkvandervlist@gmail.com)

Correspondentie/secretariaat:

Evelien van de Langemeen-Bronkhorst
Wilgenlaan 4
3886 AV Garderen
e-mailadres: info@plaatselijkbelang.nl

Website: www.plaatselijkbelanggarderen.nl

AANMELDINGSFORMULIER

voor lidmaatschap 'Plaatselijk Belang Garderen e.o.'

Ondergetekende geeft zich voor 4 euro per jaar op als lid van Paatselijk Belang Garderen e.o.

Naam: _____

Adres: _____

Handtekening: _____

Inleveren bij of opsturen naar

E. v.d. Langemeen-Bronkhorst, Wilgenlaan 4, 3886 AV Garderen

